

Daniyor kitobi — bir yuz yigirma beshinchi

Payg'ambarlik Ahamiyatini Ochib Berish: Doniyor 11:40 ni Sharhlash va Uning Zamonaviy Masihiylik Uchun Ahamiyatlari

Jeff Pippenger

2024-03-09

Doniyorning o'n birinchi bobi qirqinchi oyati oxirzamon vaqtida boshlanadi, biroq ushbu oyat oxirzamonning ikki vaqtini ko'rsatadi va shu bois, bashoratni o'rganuvchiga birinchi oxirzamon vaqtini ikkinchi oxirzamon vaqti bilan muvofiqlashtirish imkonini beradi. Bu tatbiq amalga oshirilganda, 1798-yilda boshlangan Milleriyalar tarixining chizig'i 1989-yildagi Amerika Qo'shma Shtatlari tarixi bilan parallel ravishda davom etadi. Bu ikki chiziq Vahiy kitobining o'n uchinchi bobidagi yer hayvonining haqiqiy protestant shoxi chizig'ini va Respublikachi shoxi chizig'ini ko'rsatadi. Har ikki chiziq 1798-yildagi oxirzamon vaqtida boshlanadi, va 1989-yildagi oxirzamon vaqti shunchaki to'ldiradi hamda oyatda muhrdan yechib ochilgan haqiqatning yo'l-belgilariga ikkinchi guvohlikni taqdim etadi.

Uchinchi farishtaning harakati 1844-yil 22-oktabrda yetib keldi, biroq 1856-yildan 1863-yilgacha davom etgan yetti yillik isyon tufayli kechiktirildi. Uchinchi farishtaning kelishi 2001-yil 11-sentabrda takrorlandi. 1863-yil qadimgi Isroilning Kadeshdagi birinchi qarorgohi va o'nta josusning isyoni bilan timsollangan edi, 2001-yil 11-sentabr esa qadimgi Isroilning Kadeshdagi so'nggi qarorgohi va Musoning isyoni bilan timsollangan edi. 1863-yildagi isyon Kadeshdagi birinchi isyonni ifodalagan bo'lib, u sahroda o'lim hukmini keltirib chiqardi. 2001-yil 11-sentabrdagi isyon Kadeshdagi so'nggi isyonni ifodalagan bo'lib, u Laodikiyachilik Adventizmi rahbariyatining o'limini keltirib chiqardi.

1840-yil 11-avgustda farishtaning tushib kelishi, 1840-yildan 1844-yilgacha bo'lgan harakatni boshlab bergan bo'lib, Oq opa-singil uni Xudoning qudratining ulug'vor namoyoni deb atagan edi, 2001-yil 11-sentabrni timsollab ko'rsatdi va Xudoning qudratining ulug'vor namoyonini belgilab berdi.

“Uchinchi farishtaning xabarini e'lon qilishda qo'shiladigan farishta butun yer yuzini o'zining ulug'vorligi bilan yoritishi kerak. Bu yerda butun dunyoni qamrab oladigan ko'lam va g'ayrioddiy qudratga ega bir ish oldindan aytilgan. 1840–44-yillardagi advent harakati Xudoning qudratining ulug'vor namoyoni bo'lgan; birinchi farishtaning xabari dunyodagi har bir missionerlik maskaniga yetkazilgan, va ayrim mamlakatlarda o'n oltinchi asrdagi Islohotdan beri biror yurtida kuzatilganidan ham buyukroq diniy qiziqish namoyon bo'lgan; biroq bularning barchasi uchinchi farishtaning so'nggi ogohlantirishi ostidagi qudratli harakat tomonidan ortda qoldiriladi.” The Great Controversy, 611.

1844-yil 22-oktyabrda uchinchi farishtaning birinchi kelishi (birinchi Qodash) ishni nihoyasiga yetkazish uchun edi, ammo Xudoning xalqi yangi bir yetakchini tanlashni va Misrga qaytishni afzal ko'rdi. 1863-yilga kelib esa, ular Erixo devorlarini qulatishdagi Xudoning ishida ishtirok etish o'rniga, “Erixoni qayta qurdilar”. Shuning uchun ular sahrodagi o'lim bilan la'natlandilar.

Va Yoshua o'sha vaqtda ularni qasam bilan ogohlantirib, dedi: "Egamiz huzurida Yerixo degan bu shaharni qayta qurishga kirishadigan odam la'natlangan bo'lsin; uning poydevorini to'ng'ich o'g'li evaziga qo'ysin, darvozalarini esa kenja o'g'li evaziga o'matsin." Yoshua 6:26.

Qadimgi Isroil birinchi Qodishda Yoshua va Xolibning xabarini rad etgani kabi, zamonaviy Isroilning ham birinchi Qodishdagi (1863) isyoni ularning ustiga Yoshuaning la'natini keltirdi. Uchinchi farishta 2001-yil 11-sentabrda (so'nggi Qodish) qaytib kelganida, Xudo Yerixo va uning devorlarini qulatishidan oldingi yakuniy ish boshlandi.

1844-yil 22-oktabr uchinchi farishtaning kelishini bildiradi va shu bilan u oxirgi kunlarda tez orada keladigan yakshanbani ham bildiradi. 1863-yil 1844-yil 22-oktabrda boshlangan uchinchi farishtaning sinov davrining yakunini bildiradi. Shuning uchun 1863-yil tez orada keladigan yakshanba qonunining timsolidir, chunki Iso har doim oxirni boshlanish bilan ifodalaydi. 1863-yilda xalq ikki toifaga bo'lingan edi, xuddi shuningdek, yakshanba qonuni vaqtida ham ikki toifa namoyon bo'ladi.

Millerchilar tarixidagi uchinchi farishtaning sinov davri 1844 yilda boshlandi va 1863 yilda tugadi; boshlanishi ham, tugashi ham oxirgi kunlarning Yakshanba qonunini belgiladi. Boshlanish (1844) bilan tugash (1863) orasidagi tarixda Millerchilar harakatining isyoni (1856) joylashgandir. Demak, bu davr "Haqiqat"ning muhrini ko'taradi. 2001 yil 11 sentyabrda Kadeshga ikkinchi bor qaytish uchinchi farishtaning sinov jarayonining boshlanishini belgilaydi; bu jarayon 1863 bilan timsollangan, yaqin orada keladigan Yakshanba qonunida yakun topadi.

O'sha yakshanba qonunidan to insoniy sinov muddati yopilgunicha, o'sha tarixda tasvirlangan Bobil fohishasi ustidan ijro etiladigan hukmga muvofiq holda, Yerixo va uning devorlari qulatiladi. Qirqinchi oyat 1798 yilda boshlanadi va qirq birinchi oyatdagi tez orada keladigan yakshanba qonuni bilan yakunlanadi. 1798 yildagi oxirzamon vaqti Xudoning jamoatining ichki chizig'ini ifodalaydi; u birinchi farishta harakatining millerchilaridan boshlanib, uchinchi farishta harakati hamda bir yuz qirq to'rt mingga davom etadi. Bularning hammasi bitta oyatda.

1798-yilda janub podshohining yuksalishi bilan boshlangan shimol podshohi va janub podshohi o'rtasidagi urush 1989-yilda, janub podshohi Muqaddas Kitob bashoratining beshinchi va oltinchi shohliklari o'rtasidagi ittifoq tomonidan mag'lub etilganda, yakuniga yetdi. 1798-yilda boshlangan shimol podshohi va janub podshohi urushi milleritlar tomonidan Rimga qarshi urush sifatida tan olingan bo'lib, ular buni butparastlik va papalikning shunchaki ikki vayron qiluvchi kuchi deb ko'rgan edilar. Urush 1989-yilda tugaganida, vayron qiluvchi kuchlarning uchalasi ham unda ishtirok etgan edi va bu, Doniyor o'n birinchi bobning qirq beshinchi oyatida geografik jihatdan tasvirlangan Armageddonga dunyoni yetaklayotgan o'sha uch kuchning bashoriy tasvirining boshlanishini belgiladi.

Qirqinchi oyatdan qirq beshinchi oyatgacha bo'lgan oyatlar papani dengizlar bilan ulug' muqaddas tog' o'rtasida o'z nihoyasiga olib keladigan uch hokimiyatning bashoratli dinamikasini aniqlab beradi. To'g'ri tushunilganda, qirq birinchi oyatda tasvirlangan bashoratli tarix qirq birinchi oyatdan qirq to'rtinchi oyatgacha bo'lgan oyatlarni o'z ichiga oladi.

Shuning uchun, 1989-yildagi oxirzamon davridan boshlab, 1798-yilning ikkinchi guvohligi bilan birga, janub shohi bilan shimol shohi o'rtasidagi urushning boshlanishi va tugashini aniqlagan holda, qirq birinchi oyatdan qirq to'rtinchi oyatgacha halokatli yarasi tuzalgan papalikning uch tomonlama ittifoqi ko'rsatiladi, qirq beshinchi oyat esa uning o'z nihoyasiga yetadigan joyidir. Bu oyatlar, ushbu nuqtai nazardan yondashilganda, Vahiy kitobidagi yetti muhr bilan yetti jamoat o'rtasidagi munosabat orqali ham ifodalanganidek, Xudoning jamoatidan tashqaridagi bir tarixni taqdim etadi.

1798 bilan ifodalangan bashoratli tarix chizig'i, asosan, tergov hukmini ifodalaydi, ayni shu nuqtadan 1989 yilda boshlanadigan chiziq esa, asosan, ijro hukmini ifodalaydi. 1798, avvalo, Ahd Xabarchisi uchun yo'l tayyorlaydigan xabarchining ishini ta'kidlaydi, 1989 esa, avvalo, Ilyos xabarchisining ishini ta'kidlaydi.

1798-yildan boshlab, ya'ni Doniyor kitobi muhrdan ochilgan vaqtdan e'tiboran, biz Masih O'z xalqini ilohiylikning insoniyat bilan doimiy birikishini amalga oshiradigan ahdiy munosabatga boshlab kiradigan bashoratli tarix haqidagi bilimning ortishini ko'ramiz. O'sha oxirgi kun ahd Muqaddas Bitiklarda qayta-qayta ko'rsatib berilgan.

Mana, shunday kunlar keladiki, — deydi Egamiz, — Men Isroil xonadoni bilan va Yahudo xonadoni bilan yangi ahd tuzaman; bu Men ularning ota-bobolari bilan Misr yurtidan olib chiqish uchun ularning qo'lidan tutgan kunimda tuzgan ahdga o'xshash bo'lmaydi; holbuki Men ularga er bo'lgan edim, ammo ular Mening ahdimni buzdilar, — deydi Egamiz. Lekin o'sha kunlardan keyin Men Isroil xonadoni bilan tuzadigan ahd shunday bo'ladi, — deydi Egamiz: Men O'z qonunimni ularning ich-ichiga solaman va uni yuraklariga yozaman; Men ularning Xudosi bo'laman, ular esa Mening xalqim bo'ladilar. Endi ular bir-biriga, har kim o'z yaqiniga va har kim o'z birodariga: "Egamizni bilinglar", deb o'rgatmaydi; chunki ularning eng kichigidan eng kattasigacha hammasi Meni biladi, — deydi Egamiz; chunki Men ularning qonunsizligini kechiraman va gunohlarini endi eslamayman. Yeremiyo 31:31–34.

Barcha payg'ambarlar oxirgi kunlarni ko'rsatadilar, va bashoratdagi "oxirgi kunlar" iborasi hukm davrini anglatadi. Birinchi farishta 1798-yilda, oxirzamon chog'ida, 1844-yilda hukmning ochilishini e'lon qilish uchun keldi; bu ayni paytda oxirgi kunlarning yetib kelishidir. Oxirgi kunlar — Yeremiyoning keladigan "kunlari"dir; o'sha paytda Xudo O'z xalqining "gunohini" "kechiradi" va ularning gunohlarini "endi eslamaydi". Bu ish Masih tomonidan, "oxirgi kunlar" davomida, haqiqiy Keforat kunidagi Oliy Ruhoniy sifatida amalga oshiriladi.

Agar Millerit Adventizmi 1844-yil 22-oktabrda yetib kelgan uchinchi farishtaning ilg'or nurida imon bilan yurishda davom etganida, ular allaqachon Iso bilan birga o'zlarining abadiy maskanlarida bo'lgan bo'lur edilar. Yeremiyo "o'sha kunlardan keyin" deganida, aynan shuni nazarda tutadi. "O'sha kunlar" 1844-yilga olib borgan va o'sha yilda yakunlangan bashoratli davrlardir. Bular Doniyor kitobining o'n ikkinchi bobida tilga olingan "kunlar"dir.

Ammo sen oxiratgacha o'z yo'lingdan boraver; chunki sen orom topursan va kunlarning oxirida o'z nasibangda turursan. Doniyor 12:13.

“Oxirgi kunlarda” yoki Yeremiyo aytganidek, “o‘sha kunlardan keyin”, Masih O‘z xalqining ichki a‘zolariga O‘z qonunini joylashtirishni va O‘z qonunini yuraklariga yozishni niyat qildi. Ichki a‘zolar — quyi tabiat, yoki Pavlus aytganidek, tana; yurak esa oliy tabiatdir. Ahd O‘z xalqiga tavba va imonga kelish paytida yangi aql, Ikkinchi Kelishda esa yangi badan berishni va‘da qiladi. Inson Xudoning suratida yaratilgan, oliy tabiat va quyi tabiat bilan yaratilgan Odam bilan birga qulagan edi. Masihning ahdi insoniyatni ularning ikki qirrali tabiati bilan birga gunoh la‘natidan qutqarishdir.

“Yer tarixining so‘nggi kunlarida, Xudoning Uning amrlariga rioya qiluvchi xalqi bilan tuzgan ahdi yangilanmog‘i kerak. ‘O‘sha kunda Men ular uchun dala hayvonlari, osmon qushlari va yerda sudralib yuruvchi jonzorlar bilan ahd tuzaman; kamon, qilich va urushni yerdan yo‘q qilaman hamda ularni osoyishtalikda yotqizaman. Va Men seni O‘zimga abadiy unashtiraman; ha, seni O‘zimga solihlikda, adolatda, mehr-shafqatda va marhamatlarda unashtiraman. Seni O‘zimga sadoqatda unashtiraman; va sen Egamizni tanib bilasan.’

“‘Va o‘sha kunda shunday bo‘ladiki, Men eshitaman, — deydi Egamiz, — Men osmonlarni eshitaman, ular esa yerni eshitadi; yer bug‘doyni, sharobni va moyni eshitadi; ular esa Yizreelni eshitadi. Va Men uni O‘zim uchun yerga sepaman; marhamat topmagan o‘shanga marhamat qilaman; Mening xalqim bo‘lmaganlarga: “Sen Mening xalqimsan”, deyman; ular esa: “Sen mening Xudoyimsan”, deydilar.’ Ho‘sheya 2:14-23.”

“‘O‘sha kunda,... Isroilning qoldig‘i va Yoqub xonadonidan omon qolganlar... haqiqat ila Isroilning Muqaddasi bo‘lgan Egamizga tayanadilar.’ Ishayo 10:20. ‘Har bir xalq, qabila, til va elat‘dan shunday kishilar bo‘ladiki, ular mamnuniyat bilan: ‘Xudodan qo‘rqinglar va Unga ulug‘vorlik beringlar; chunki Uning hukmi soati keldi’, degan xabarga javob beradilar. Ular o‘zlarini bu yerga bog‘lab turgan har bir butdan yuz o‘giradilar va ‘osmonni, yerni, dengizni va suv buloqlarini yaratgan Zotga sajda qiladilar.’ Ular o‘zlarini har bir chirmashuvdan ozod etadilar va dunyo oldida Xudoning rahm-shafqatining yodgorliklari sifatida turadilar. Har bir ilohiy talabga itoat etgan holda, ular farishtalar va insonlar tomonidan ‘Xudoning amrlarini va Isoning imonini saqlovchilar’ sifatida tan olinadilar. Vahiy 14:6–7, 12.”

“‘Mana, shunday kunlar keladiki, — deydi Egamiz, — yer haydovchi o‘roqchini quvib yetadi, uzum bosuvchi esa urug‘ sochuvchini; tog‘lar shirin sharob tomizadi, barcha tepaliklar esa erib oqadi. Va Men O‘z xalqim Isroilning asirligini qaytaraman, ular xarob shaharlarni qurib, ularda istiqomat qiladilar; ular uzumzorlar barpo etib, ularning sharobidan ichadilar; bog‘lar yaratib, ularning mevasidan yeydilar. Va Men ularni o‘z yerlariga o‘rnataman, va Men ularga bergan o‘z yerlaridan ular endi boshqa hech qachon sug‘urib tashlanmaydilar, — deydi Egamiz Xudoying. Amos 9:13–15.’” Review and Herald, 1914-yil 26-fevral.

Yeremiyo “o‘sha kunlardan keyin” deganida, Masihning O‘z ma‘badiga uni poklash uchun to‘satdan kelishi orqali ifodalangan ishdan oldin kelgan “kunlar” 1798 va 1844-yillarda yakunlangan bashoratli davrlar edi. O‘sha bashoratli kunlarning (davrlarning) nihoyasi Masih Milleriyalar ma‘badini barpo etgan qirq olti yilni belgiladi, va U 1844-yil 22-oktabrda to‘satdan kelganida, Malakiy kitobining uchinchi bobini bajo keltirayotgan edi; xuddi O‘z xizmatining boshida ham, oxirida ham ma‘badni poklaganida uni bajo keltirgani kabi.

“Ma’badni dunyoning xaridorlari va sotuvchilaridan tozalash orqali, Iso qalbni gunohning iflosligidan — jonni buzadigan dunyoviy istaklardan, xudbin shahvatlardan, yovuz odatlardan — poklash bo’yicha O’z missiyasini e’lon qildi. Malaki 3:1–3 iqtibos keltirilgan.” The Desire of Ages, 161.

Va “o’sha kunlardan keyin”, Masih O’zi barpo etgan ma’badni poklashni niyat qilgan edi; bu, Uning O’z xalqining qalblarini gunohning bulg’anishidan poklashdagi ishini ifodalar edi, yoki Yeremiyo aytganidek, O’z qonunini ularning qalblari va ichki a’zolariga yozish edi.

Chunki U ulardan ayb topib, shunday deydi: “Mana, kunlar keladi, deydi Rabbiy, Men Isroil xonadoni bilan va Yahudo xonadoni bilan yangi ahd tuzaman; u Misr yurtidan olib chiqish uchun ularning otalarini qo’lidan yetaklab chiqqan kunimda Men ular bilan tuzgan ahdga o’xshash bo’lmaydi. Chunki ular Mening ahdimda sobit turmadilar, Men ham ularga e’tibor bermadim, deydi Rabbiy. Chunki o’sha kunlardan keyin Men Isroil xonadoni bilan tuzadigan ahd shudir, deydi Rabbiy: qonunlarimni ularning ongiga solaman va ularni yuraklariga yozaman; Men ularga Xudo bo’laman, ular esa Menga xalq bo’ladilar.” Ibroniylarga 8:8–10.

“o’sha kunlar” degan so’zlar Doniyorning “kunlarning oxiri” edi; u 1798 va 1844-yillarda nihoyasiga yetdi. Doniyor 11-bobning qirqinchi oyatida 1798-yildan boshlanadigan protestant shoxi chizig’i, bir yuz qirq to’rt ming bilan o’rnatiladigan ahd munosabatini ta’kidlamogda. Ibroniycha “qur’a” so’zi kishining taqdirini belgilash uchun ishlatilgan kichik toshni anglatadi. Doniyorga 1844-yilda hukm boshlanib, uning taqdiri belgilanishi kerak bo’lgan “kunlarning oxiri”gacha borib, orom olishi (o’limda) aytili.

Ammo sen o’z yo’lingdan oxirigacha boraver; chunki sen orom olursan va kunlarning oxirida o’z ulushingda turursan. Doniyor 12:13.

“Oxirgi kunlar”ning “kunlari” 1844-yilda yakunlangan vaqt bashoratlarini bildiradi, chunki undan keyin bashoratli vaqt endi bo’lmas edi. Masihning O’z muqaddas maskanida to’satdan zohir bo’lishini anglatuvchi marah vahyi bo’lgan ikki ming uch yuz yil o’sha paytda yakun topdi, va so’nggi g’azabning ikki ming besh yuz yigirma yili ham xuddi birinchi g’azabning kunlari 1798-yilda oxirzamon vaqtida yakunlanganidek, nihoyasiga yetdi. Yeremiyo tilga olgan “o’sha kunlardan keyin” iborasi shundan so’ng Pavlus tomonidan bayon etildi. Pavlus Yeremiyoning “o’sha kunlardan keyin” iborasiga ikki marta murojaat qiladi, chunki Pavlus shunchaki “o’sha kunlardan keyin” joriy etilishi lozim bo’lgan ahdni bayon etmaydi, balki bundan ham muhimrog’i, u Masihning Oliy Ruhoniy sifatidagi xizmatini ko’rsatib beradi.

Chunki U birgina qurbonlik bilan muqaddas qilinayotganlarni abadulabad komil qildi. Bunga Muqaddas Ruh ham bizga guvohlik beradi; chunki U ilgari aytganidan keyin: “O’sha kunlardan keyin Men ular bilan tuzadigan ahd shudir, — deydi Rabbiy, — qonunlarimni ularning yuraklariga joylayman va ularni onglariga yozaman”; yana: “Ularning gunohlari va qonunsizliklarini endi boshqa eslamayman”, deydi. Endi bularning mag’firati bor joyda gunoh uchun boshqa qurbonlik yo’q. Shunday ekan, ey birodarlar, Isoning qoni orqali eng muqaddas joyga kirish uchun dadilligimiz bor. U biz uchun parda, ya’ni O’z tanasi orqali yangi va tirik yo’lni ochdi. Va Xudoning uyi ustidan buyuk Ruhoniymiz ham bor. Ibroniylarga 10:14–21.

Masihning zohir bo‘lishiga oid marah vahiyidagi bashoratni, bashoratli tarixning chazon vahiyidagi ikki ming besh yuz yigirma yillik bashorat bilan bog‘laydigan ikki yuz yigirma yil, ushbu ikki bashoratli davrning boshlanishini bir-biriga bog‘laydi, ya’ni insoniyatning ilohiyat bilan qo‘shilishini ifodalovchi ramziy bog‘lanish bilan bog‘laydi; bu esa uchinchi farishta harakati davomida sodir bo‘ladigan poklanishda Masih amalga oshiradigan ishdir va U yuz qirq to‘rt ming kishi bilan tuzadigan ahdga olib keladi.

Ma’badning oyoq osti qilinishini tasvirlaydigan chazon vahiyi, Adan bog‘ida Odamning isyonidan beri gunoh tomonidan oyoq osti qilingan insoniyatning vahiyidir; ma’badni tiklash va poklash borasidagi Masihning ishini tasvirlaydigan marah vahiyi esa — ikkalasi ham 1844-yil 22-oktabrda bajo keltirildi. Qo‘shin va muqaddas maskanning oyoq osti qilinishini ifodalovchi, Xudoning g‘azabiga oid ikki ming besh yuz yigirma yillik ikkita bashorat mavjud.

Bu ikkala bashorat ham insoniyatning oyoq osti qilinishini ifodalaydi; bu holat marah vahyi orqali tiklanadi. Xudoning O‘z xalqiga qarshi bo‘lgan o‘sha ikki g‘azabi qulagan insoniyat ustiga tushgan g‘azabni ifodalaydi; bu insoniyat faqat Masihning qulagan ma’badni qayta qurish va poklashdagi ishi orqali qutqarilib, tiklanadi.

Ikki g‘azab insoniyatning yuksak tabiati va quyi tabiatini ifodalaydi. Odamning qulashida quyi tabiat yuksak tabiat ustidan ustunlikni egalladi, holbuki Masihning insonlar uchun niyati yuksak tabiatning quyi tabiat ustidan hukmronlik qilishi edi. Odamning qulashida yuksak tabiat quyi tabiatning shahvatlariga quladi va Xudoning niyati teskarisiga aylantirildi. Muqaddas Kitobdagi “tavba” deganda nazarda tutiladigan narsa mana shudir. Tavba qilish degani yuksak tabiatning quyi tabiat ustidan hukmron mavqeiga qayta tiklanishidir. Tavba qilmoq teskarisiga aylantirmoq yoki ostin-ustun qilmoq demakdir.

Shimoliy shohlikka qarshi birinchi g‘azab, qulash vaqtida oliy tabiatni bo‘ysundirib olgan quyi tabiatga qarshi g‘azab edi. Bu g‘azab avval keldi, chunki Masih qutqarish ishini aynan u dastlab boshlangan joydan boshlab oldi, va u quyi tabiatning shahvati bilan boshlangan edi, bu esa nafs shahvati edi. Masih O‘z ishini qirq kunlik ro‘za bilan boshladi.

“Masih najot rejasini muvaffaqiyatli ravishda oldinga olib borish uchun, halokat aynan qayerda boshlangan bo‘lsa, insonni qutqarish ishini o‘sha yerning o‘zidan boshlashi lozimligini bilardi. Odam ishtahaga berilish oqibatida quladi. Inson ongiga Xudoning qonuniga itoat etish borasidagi majburiyatlarini chuqur singdirish uchun, Masih O‘zining qutqarish ishini insonning jismoniy odatlarini isloh qilishdan boshladi. Fazilatdagi pasayish va inson naslining buzilishi, asosan, buzuq ishtahaga berilish bilan izohlanadi.” Testimonies, 3-jild, 486.

Ikkinchi g‘azab yuksakroq tabiatga qarshi edi; bu tabiat Quddus joylashgan janubiy shohlik orqali ifodalanadi, Quddus esa Xudo O‘z nomini qo‘yish uchun tanlagan shahardir. 1844-yil 22-oktabrda Masih bajarishni maqsad qilgan ish hamda U hozir amalga oshirayotgan ish Hizqiyolning ikki tayog‘i bilan ifodalanadi.

Hizqiyolning ikki tayog‘i abadiy ravishda bitta tayoqqa birlashtirilganda, bu Masih O‘z xalqidan gunohni abadiy olib tashlaydigan ahdni anglatadi; oliy va quyi tabiatlar o‘zlarining munosib

ierarxik tuzilishiga qaytariladi, va insonlar yana bir bor butun bo‘ladilar. Tavba qilmagan holatda esa, birinchi g‘azab bilan ifodalangan insonning quyi tabiati, oxirgi g‘azab bilan ifodalangan insonning oliy tabiati ustidan hukmronlik qilgan. Shunday qilib, birinchi g‘azab geografik jihatdan janubiy shohlikdan “yuqorida” bo‘lgan shimoliy shohlikka qarshi edi.

Ilohiylik va insoniylik bilan, o‘zaro boshlanishlarida, marah va chazonning ikki vahiyini bir-biriga bog‘laydigan ikki yuz yigirma yil, Masih uchinchi farishtaning ishini bir yuz qirq to‘rt ming bilan yakunlaganida, ikkovi ham bir tayoqqa birlashadi. Bu janubiy shohlikka qarshi so‘nggi g‘azab haqidagi bashoratning 1844-yildagi zohir bo‘lish bashorati bilan qo‘shilishidir, chunki ahd tavba vaqtida yangi aql beradi, biroq yangi badan (shimoliy shohlik) faqat ikkinchi kelishda, ko‘z ochib yumguncha, qayta tiklanadi.

Doniyorning o‘n birinchi bobidagi qirqinchi oyat ikkala zamonning oxirini ham ko‘rsatadi va shu orqali Vahiy kitobining o‘n uchinchi bobi yer yirtqichining tarixi davomida bashoratli tarixning ichki va tashqi chizig‘ini ta’kidlaydi. Oyatda muhrdan ochiladigan haqiqatlar Masih O‘z xalqi ichida aniqlash va amalga oshirish uchun kelgan haqiqatning ham ichki, ham tashqi chiziqlarini ifodalaydi. Insoniyat ilohiyot bilan birlashganda gunoh qilmasligi haqidagi haqiqat bilimning muhrdan ochilishi ta’siri bilan bog‘liq nurda ifodalanadi va oxirgi kunlarda Xudoning xalqining ichki haqiqatini bildiradi. Dunyo kuchlari o‘rtasidagi, dunyoni Armageddonga olib boradigan urush orqali ifodalangan nur esa oxirgi kunlarda Xudoning xalqining tashqi haqiqatidir.

Biz bu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.

Egamning kalomi yana menga nozil bo‘lib, dedi: “Ey inson o‘g‘li, o‘zingga bir tayoq ol va uning ustiga: ‘Yahudo uchun va uning hamrohlari bo‘lgan Isroil farzandlari uchun’, deb yoz. So‘ng boshqa bir tayoq ol va uning ustiga: ‘Yusuf uchun, ya’ni Efrayim tayoqi uchun va uning hamrohlari bo‘lgan butun Isroil xonadoni uchun’, deb yoz. Va ularni bir-biriga qo‘shib, bir tayoq qil; ular qo‘lingda bir bo‘lib qolsin. Xalqing farzandlari senga gapirib: ‘Bular bilan nimani nazarda tutayotganingni bizga ko‘rsatib bermaysanmi?’ desalar, ularga ayt: ‘Rabbiy Egamiz shunday demoqda: Mana, Men Efrayim qo‘lida bo‘lgan Yusuf tayoqini va uning hamrohlari bo‘lgan Isroil qabilalarini olaman-da, ularni Yahudo tayoqi bilan, ya’ni u bilan birga qo‘yaman va ularni bir tayoq qilaman; ular Mening qo‘limda bir bo‘ladi’. Sen yozgan tayoqlar ularning ko‘z o‘ngida qo‘lingda bo‘lsin. Va ularga ayt: ‘Rabbiy Egamiz shunday demoqda: Mana, Men Isroil farzandlarini ular borib qolgan xalqlar orasidan olaman, ularni har tomondan yig‘aman va o‘z yurtiga olib kelaman. Men ularni Isroil tog‘lari ustidagi yurtda bir xalq qilaman; ularning hammasi uchun bir podshoh podshoh bo‘ladi; ular endi ikki xalq bo‘lmaydi va boshqa aslo ikki saltanatga bo‘linmaydi. Ular endi o‘zlarini butlari bilan ham, jirkanch narsalari bilan ham, gunohlarining birortasi bilan ham bulg‘amaydi; balki Men ularni gunoh qilgan barcha maskanlaridan qutqaraman va ularni poklayman. Shunday qilib ular Mening xalqim bo‘ladi, Men esa ularning Xudosi bo‘laman. Mening qulim Dovud ularga podshoh bo‘ladi; ularning hammasi uchun bir cho‘pon bo‘ladi; ular Mening hukmlarimga yuradilar, farmonlarimni saqlaydilar va ularga amal qiladilar. Ular Men qulim Yoqubga bergan yurtda, ota-bobolaringiz yashagan yurtda yashaydilar; ular ham, farzandlari ham, farzandlarining farzandlari ham unda abadulabad yashaydilar; Mening qulim Dovud esa ularga abadiy amir bo‘ladi. Bundan tashqari, Men ular bilan tinchlik ahdini tuzaman; bu ular bilan

abadiy ahd bo‘ladi. Men ularni joylashtiraman, ko‘paytiraman va Muqaddas maskanimni ularning o‘rtasida abadulabad o‘rnataman. Mening maskanim ham ular bilan birga bo‘ladi; ha, Men ularning Xudosi bo‘laman, ular esa Mening xalqim bo‘ladilar. Xalqlar esa, Muqaddas maskanim ularning o‘rtasida abadulabad bo‘lganda, Men — Egamiz — Isroilni muqaddas qilayotganimni biladilar””. Hizqiyol 37:15–28.